

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIII. évfolyam 20. szám
2010. október 22.



Gabona és Ipari Növények

XIII. évfolyam 20. szám

2010. 41. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Dr. Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Pájtli Péter

pajtli.peter@aki.gov.hu

Keresztessyné Mohr Katalin

keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

| | |
|---|-----------|
| GABONAPIACI JELENTÉS..... | 3 |
| A gabonafélék termelői ára..... | 7 |
| A gabonafélék jegyzése..... | 9 |
| A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára..... | 13 |
| A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára..... | 13 |
| Külpiaci információk..... | 14 |
| OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS..... | 19 |
| Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén..... | 22 |
| A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési átlagára | 25 |
| A nyers növényolajok ára és jegyzése..... | 25 |
| BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET..... | 27 |

GABONAPIACI JELENTÉS

- Az USA-ban a korábban előrejelzettnél 12,6 millió tonnával kevesebb lehet a folyó gazdasági év kukoricatermése.
- Az Európai Unióban az előző évinél 15%-kal kevesebb árpa termett 2010-ben.
- A szemestermények globális készletének és felhasználásának aránya az elmúlt 37 év legalacsonyabb szintjére, 14,5%-ra süllyedhet a folyó gazdasági évben.
- Az USA-ban a kukorica készlet/felhasználás hányadosa 7,8%-ra eshet.
- Magyarországon továbbra is magas szinten mozgott a gabonafélék ára a fizikai piacon és a tőzsdén egyaránt.
- Az október 18-i MgSzH jelentés szerint a kukorica 21%-át betakarították, az őszi búza 38%-át elvetették Magyarországon.

Világpiaci kitekintés¹

Az USA agrárminisztériumának októberi jelentése szerint a szemestermények² globális kibocsátása drasztikusan eshet a 2010/2011. gazdasági évben. A vártnál alacsonyabb hozamok miatt az USA-ban a korábban előrejelzett 334,3 millió tonnáról 321,7 millió tonnára csökkenhet a kukorica betakarítható termése. A teljes kibocsátás így 21 millió tonnával marad el a bel- és külpiaci kereslettől, és a zárókészletek szintje 15 éves minimumot érhet el. Ezt ellensúlyozhatja, hogy Argentínában a szeptemberinél 4 millió tonnával nagyobb kukoricatermést (25 millió tonna) jeleztek előre. Az Európai Unióban is jó terméssel számolnak, de a kibocsátás így is 4 millió tonnával maradhat el az uniós felhasználástól. A közösség kukoricaimportja 4,5 millió tonnára nőhet a folyó gazdasági évben az előző évi 2,9 millió tonnával szemben. Az EU-ban a szemestermények 40%-át az árpa teszi ki. Kisebb vetésterülete és alacsonyabb termésátlaga miatt az előző szezonhoz viszonyítva 15%-kal kevesebb, 53,6 millió tonna árpa kerülhet a magtárakba a folyó gazdasági évben, ez az elmúlt 10 év legalacsonyabb termése.

A szemestermények globális készlete szűkös, az előző évi közel 200 millió tonnával szemben 163 millió tonnára eshet 2010/2011. gazdasági év végére. A készlet/felhasználás aránya 14,5%-ra csökkenhet, ami 1973 óta a legalacsonyabb. Az USA és az EU szemestermény-készlete összesen közel 50%-kal (35 millió tonnával) eshet a folyó gazdasági év végére. Az USA kukoricatartaléka a várakozások szerint megfelelődik (23 millió tonnára), ezzel az utóbbi 14 év legalacsonyabb szintjére süllyedhet. A változás a termény készlet/felhasználás arányát is igen kedvezőtlenül befolyásolja, amely az előző évi 15,4%-ról 7,8%-ra csökkenhet. Ugyanakkor az USA kukorica exportját csupán 2 millió tonnával mérsékeltek októberben a szeptemberi várakozásokhoz képest, így 1,5

¹ USDA, Agra Europe

² kukorica, árpa, cirok, zab, rozs, köles és egyéb gabonafélék (a búza kivételével)

millió tonnával még mindig meghaladja a 2009/2010. gazdasági év kivitelét. Érthető, hogy a gabonafélék magas világgiazi ára kedvezően hat az exportra, amit a dollár árfolyamváltozása is mozgat. Az EU-ban az árpa zárókészlete a kisebb kibocsátás és a növekvő export következtében 70%-kal, vagyis több mint 10 millió tonnával csökkenhet a folyó gazdasági év végére az előzőhöz viszonyítva. Mindenesetre a déli félteke termése ellensúlyozhatja az északi félteke szűkös kínálatát. Argentínában, a világ egyik legnagyobb gabonaexportőr országában, számottevően nőhet a gabonatermés a folyó szezonban az előzőhöz képest, ami nyomás alól szabadíthatja fel a világgiaicot. Az ország búzakibocsátása 51%-kal nőhet, így elérheti a 11,3 millió tonnát a 2010/2011. gazdasági évben, szemben a tavalyi 7,5 millió tonnával. Az előző évben a 70 éve nem tapasztalt aszályos időjárás az évszázad leggyengébb termését eredményezte. Az idei száraz időjárás korábban aggodalmakat okozott az újterméssel kapcsolatban is, azonban az őszi esőzések következtében javultak a kilátások. Az argentin farmerek 4,2 millió hektáron vetették el a növényt, amelyet decemberben és januárban fognak betakarítani.

A kukorica várható globális kibocsátását lefelé, a felhasználását felfelé korrigálták az USDA szakértői. A szeptemberi adatokhoz képest 5,9, az előző évihez képest 25 millió tonnával nagyobb lehet a kukorica iránti igény a 2010/2011. gazdasági évben. A kereslet bővülése Kínában (takarmány és keményítő), az USA-ban (takarmány és etanol) és a FÁK terméskiesése miatt új piacokat kereső importőr országokban a leglátványosabb. A kisebb észak-amerikai kukoricatermés ugyanakkor felveti azt a kérdést is, hogy az USA-ban hogyan tudják tartani az etanol-program célkitűzéseit. Az USA-ban a jelenlegi információk szerint 119,4 millió tonna kukoricát szándékoznak etanol előállítására használni a folyó gazdasági évben, ami csupán 3,56 millió tonna pluszt jelent a 2009/2010. gazdasági évhez képest (+21,6 millió tonna volt a 2009/2010. gazdasági évben a 2008/2009-hez képest).

Október közepén az USDA friss adatainak hatására megugrott a kukorica jegyzése a chicagói árutőzsdén (5. ábra). Ez a növekedés arra buzdíthatja a gazdálkodókat, hogy jövőre az ideinél nagyobb területen vessenek kukoricát, ami az idei készletcsökkenést is kompenzálná. Szakértők szerint a vetésterület 2 millió hektáros növekedése szükséges a készletek feltöltéséhez továbbá ahhoz, hogy a kibocsátás lépést tudjon tartani a szükséglet növekedésével. Ez a szója és más növények területének csökkenését okozhatja.

A szemestermények termelése, felhasználása és zárókészlete a meghatározó termelő országokban

| | kukorica | | | | árpa | | | | szemestermények | | | |
|------------------------------|------------|-------------|------------|-------------|------------|-------------|------------|-------------|-----------------|-------------|------------|-------------|
| | 2010/2011. | | 2010/2011. | | 2010/2011. | | 2010/2011. | | 2010/2011. | | 2010/2011. | |
| | 2009/2010 | előrejelzés | 2010/2011. | előrejelzés | 2009/2010 | előrejelzés | 2010/2011. | előrejelzés | 2009/2010 | előrejelzés | 2009/2010 | előrejelzés |
| USA | 333,01 | 334,27 | 321,68 | 321,68 | 4,95 | 4,01 | 3,96 | 3,96 | 349,22 | 349,28 | 349,28 | 335,58 |
| felhasználás | 281,87 | 288,05 | 291,61 | 291,61 | 4,60 | 4,68 | 4,68 | 4,68 | 295,61 | 301,34 | 301,34 | 304,15 |
| zárókészlet | 43,37 | 28,35 | 22,90 | 22,90 | 2,52 | 1,94 | 1,90 | 1,90 | 48,13 | 32,03 | 32,03 | 26,50 |
| zárókészlet/felhasználás (%) | 15,39 | 9,84 | 7,85 | 7,85 | 54,63 | 41,49 | 40,65 | 40,65 | 16,28 | 10,63 | 10,63 | 8,71 |
| termelés | 56,53 | 54,71 | 54,96 | 54,96 | 61,66 | 54,22 | 53,56 | 53,56 | 152,96 | 139,62 | 139,62 | 139,22 |
| felhasználás | 60,50 | 59,50 | 59,00 | 59,00 | 56,50 | 60,50 | 59,80 | 59,80 | 150,18 | 153,06 | 153,06 | 151,86 |
| zárókészlet | 3,71 | 3,04 | 3,67 | 3,67 | 15,09 | 4,37 | 4,40 | 4,40 | 23,80 | 9,84 | 9,84 | 10,52 |
| zárókészlet/felhasználás (%) | 6,14 | 5,10 | 6,22 | 6,22 | 26,71 | 7,21 | 7,36 | 7,36 | 15,84 | 6,43 | 6,43 | 6,93 |
| termelés | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 17,90 | 9,00 | 8,50 | 8,50 | 31,82 | 19,70 | 19,70 | 18,70 |
| felhasználás | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 16,80 | 10,30 | 10,00 | 10,00 | 30,79 | 22,50 | 22,50 | 21,70 |
| zárókészlet | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 2,11 | 0,96 | 0,96 | 0,96 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. |
| zárókészlet/felhasználás (%) | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 12,53 | 9,27 | 9,55 | 9,55 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. |
| termelés | 22,50 | 21,00 | 25,00 | 25,00 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 27,95 | 27,08 | 27,08 | 31,08 |
| felhasználás | 6,40 | 7,50 | 7,00 | 7,00 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 10,01 | 11,18 | 11,18 | 10,73 |
| zárókészlet | 1,62 | 1,44 | 2,14 | 2,14 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 2,29 | 2,27 | 2,27 | 2,96 |
| zárókészlet/felhasználás (%) | 25,27 | 19,23 | 30,60 | 30,60 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 22,85 | 20,32 | 20,32 | 27,56 |
| termelés | 56,10 | 51,00 | 51,00 | 51,00 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 58,61 | 53,73 | 53,73 | 53,73 |
| felhasználás | 47,00 | 48,30 | 48,30 | 48,30 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 50,00 | 51,30 | 51,30 | 51,30 |
| zárókészlet | 12,88 | 9,38 | 9,58 | 9,58 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 13,09 | 9,69 | 9,69 | 9,89 |
| zárókészlet/felhasználás (%) | 27,41 | 19,43 | 19,84 | 19,84 | n. a. | n. a. | n. a. | n. a. | 26,18 | 18,89 | 18,89 | 19,28 |
| termelés | 810,29 | 826,07 | 819,65 | 819,65 | 149,73 | 125,95 | 124,56 | 124,56 | 1 105,76 | 1 097,66 | 1 097,66 | 1 088,77 |
| felhasználás | 810,22 | 829,50 | 835,36 | 835,36 | 143,89 | 141,52 | 140,29 | 140,29 | 1 101,36 | 1 120,27 | 1 120,27 | 1 124,18 |
| zárókészlet | 148,07 | 135,56 | 132,36 | 132,36 | 36,80 | 21,09 | 21,08 | 21,08 | 198,77 | 166,76 | 166,76 | 163,36 |
| zárókészlet/felhasználás (%) | 18,27 | 16,34 | 15,84 | 15,84 | 25,58 | 14,90 | 15,03 | 15,03 | 18,05 | 14,89 | 14,89 | 14,53 |

Forrás: USDA, Grain: World Markets and Trade, 2010. október

Hazai helyzet

Az MgSzH október 18-i adatai szerint a kukorica termőterületének mindössze 21%-án végeztek a betakarítással. Az Alföldön haladnak legjobban a munkával, ahol a közel 500 ezer hektárból már 147 ezerről került le a termés. A kalászosok közül az őszi búzát több mint 400 ezer hektáron vetették el október 18-ig, ez a tervezett vetésterület 38%-a.

Magyarországon a gabonafélék termelői ára továbbra is magas (1-2. ábra, 1-2. táblázat). Az egy évvel korábbi szintet 66-88%-kal haladta meg az ár, a 41. héten. A Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában is hasonló a helyzet. Az eurobúza jegyzése 55-60 ezer Ft/tonna sávban mozgott szeptember közepe óta a decemberi, márciusi és májusi lejáratra vonatkozóan (3. ábra). A takarmánykukorica határidős árai kisebb visszaesést követően, újra 50 ezer Ft/tonna közelébe emelkedtek október közepén (4. ábra).

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (41. hét)

| Megnevezés | Mértékegység | Származási hely* | | | Országos | | |
|------------|--------------|------------------|-----------|--------------------|---------------|---------------|-----------------------------------|
| | | Dunántúl | Alföld | Észak-Magyarország | 2010. 40. hét | 2010. 41. hét | 2010. 41. hét / 2010. 40. hét [%] |
| Étkezési | tonna | 1 058,18 | 3 642,69 | 268,45 | 15 200,83 | 4 969,32 | 32,69 |
| búza | Ft/tonna | 58 649,12 | 53 366,84 | 50 106,65 | 49 270,52 | 54 315,55 | 110,24 |
| Takarmány- | tonna | 125,53 | 1 862,91 | - | 2 942,76 | 1 988,44 | 67,57 |
| búza | Ft/tonna | 45 459,25 | 40 172,34 | - | 41 863,03 | 40 506,10 | 96,76 |
| Takarmány- | tonna | 2 579,94 | 14 390,37 | - | 10 501,13 | 19 253,69 | 183,35 |
| kukorica | Ft/tonna | 43 384,14 | 42 553,80 | - | 42 887,42 | 42 848,90 | 99,91 |
| Takarmány- | tonna | - | - | - | - | 105,42 | - |
| árpa | Ft/tonna | - | - | - | - | 39 932,65 | - |

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

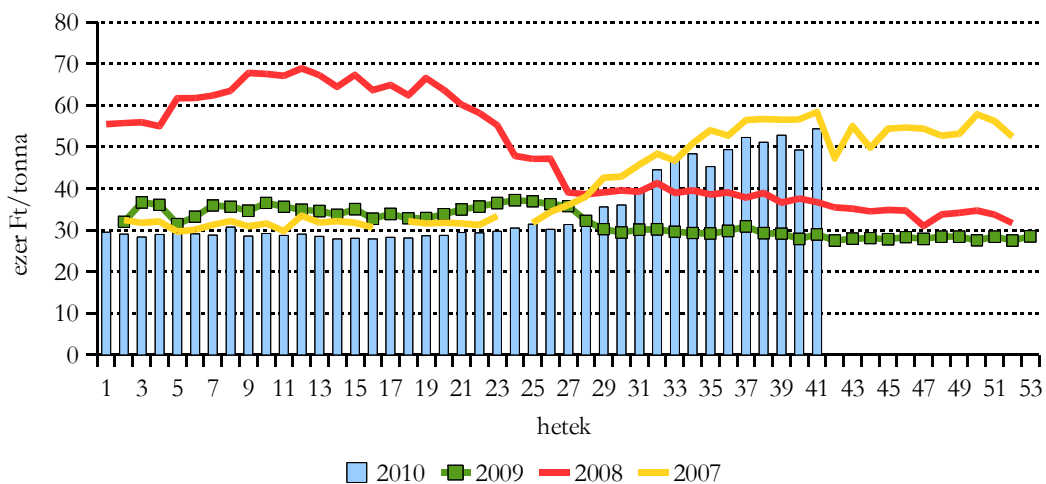
A gabonafélék országos termelői ára

| Megnevezés | Mértékegység | Országos | | | | |
|------------|--------------|---------------|---------------|---------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| | | 2009. 41. hét | 2010. 40. hét | 2010. 41. hét | 2010. 41. hét / 2009. 41. hét [%] | 2010. 41. hét / 2010. 40. hét [%] |
| Étkezési | tonna | 8 210,70 | 15 200,83 | 4 969,32 | 60,52 | 32,69 |
| búza | Ft/tonna | 28 951,49 | 49 270,52 | 54 315,55 | 187,61 | 110,24 |
| Takarmány- | tonna | 2 831,91 | 2 942,76 | 1 988,44 | 70,22 | 67,57 |
| búza | Ft/tonna | 24 120,24 | 41 863,03 | 40 506,10 | 167,93 | 96,76 |
| Takarmány- | tonna | 26 342,53 | 10 501,13 | 19 253,69 | 73,09 | 183,35 |
| kukorica | Ft/tonna | 23 382,04 | 42 887,42 | 42 848,90 | 183,26 | 99,91 |
| Takarmány- | tonna | 2 399,17 | - | 105,42 | 4,39 | - |
| árpa | Ft/tonna | 24 047,98 | - | 39 932,65 | 166,05 | - |

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

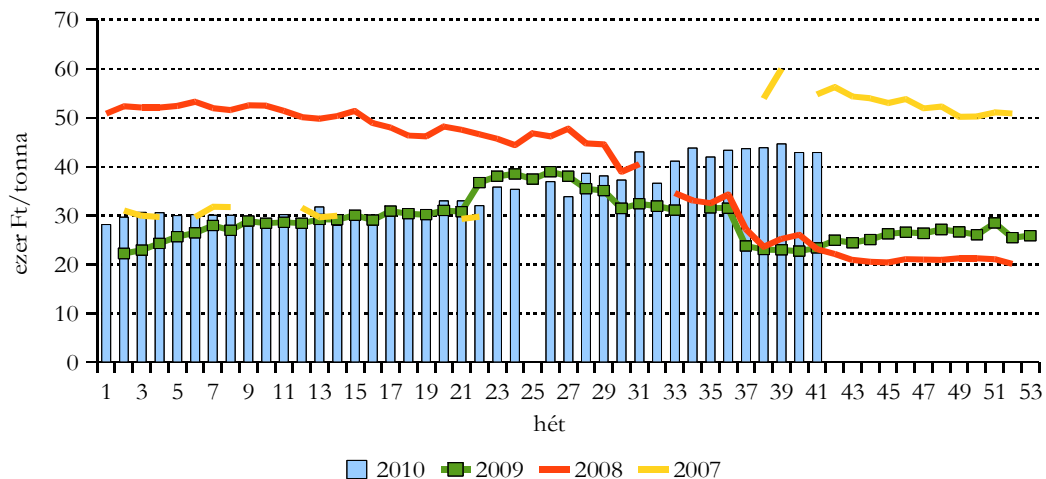
Az étkezési búza termelői ára



Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

A takarmánykukorica termelői ára

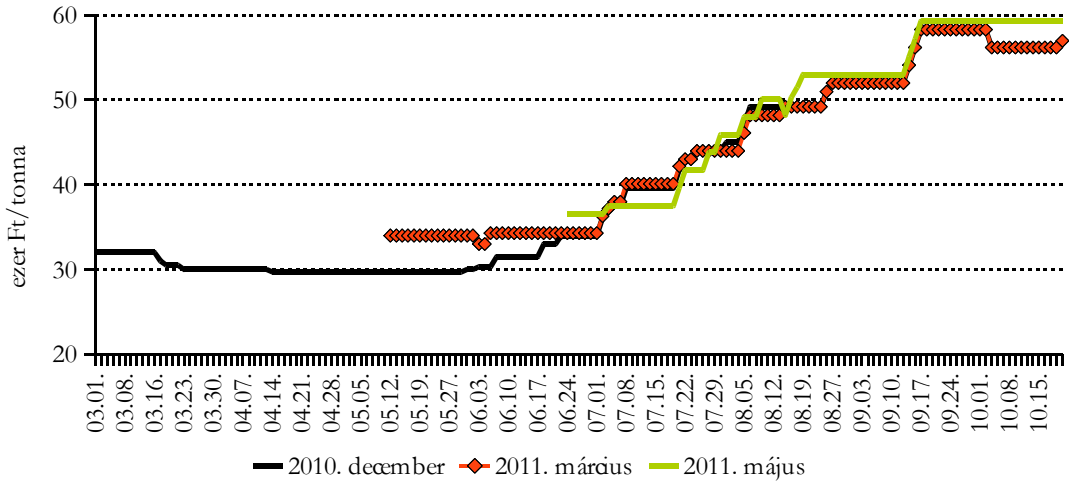


Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

3. ábra

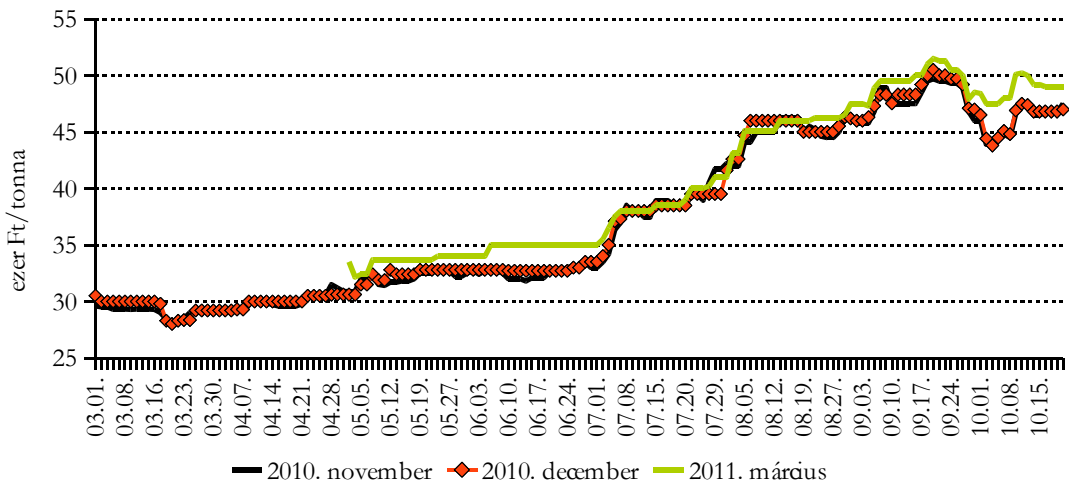
Az eurobúza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén



Forrás: BÉT

4. ábra

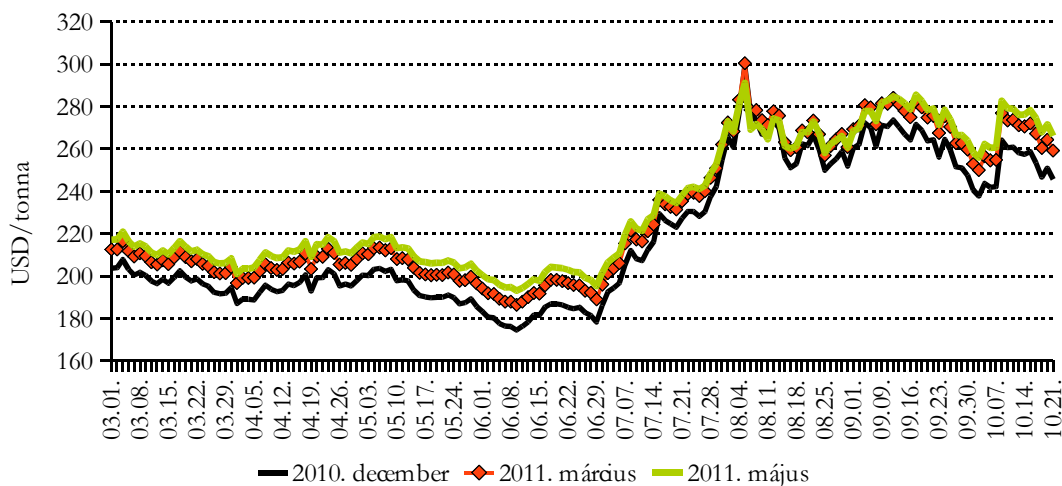
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén



Forrás: BÉT

5. ábra

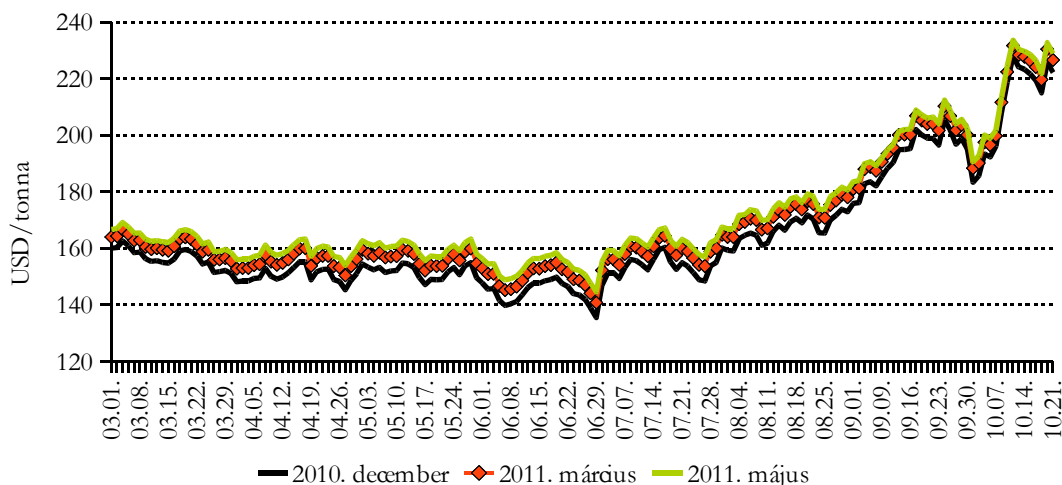
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén



Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. ábra

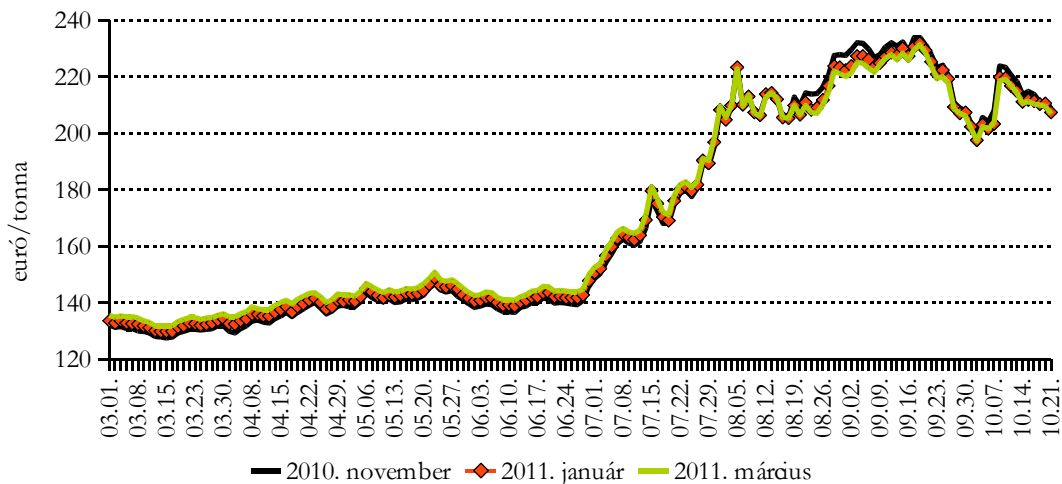
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén



Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. ábra

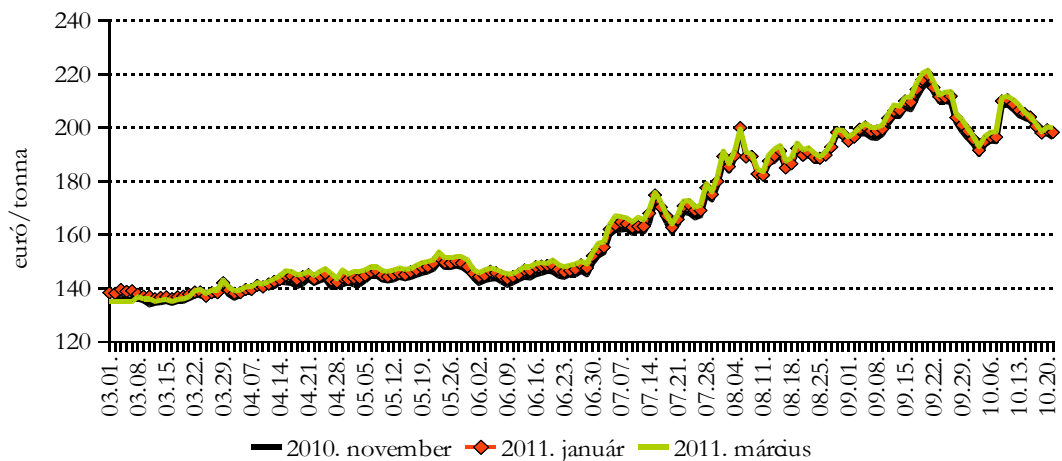
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén



Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. ábra

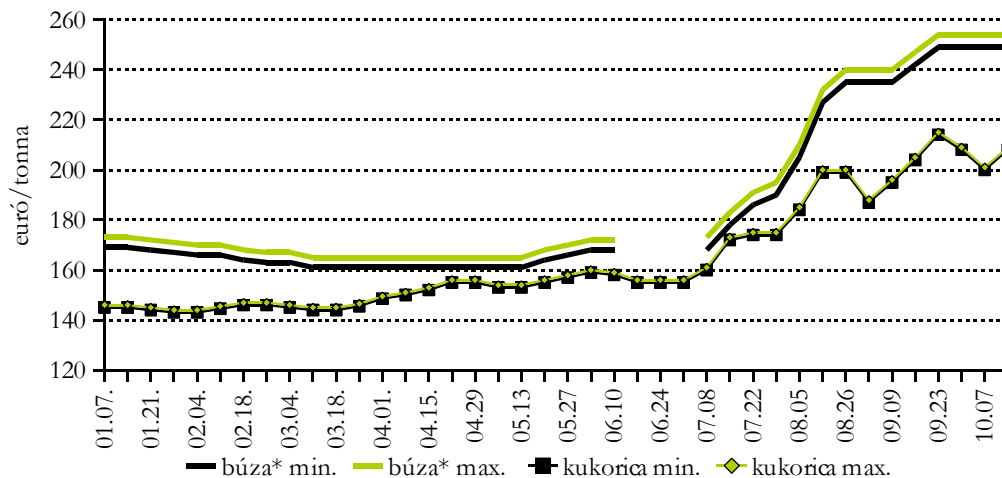
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén



Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. ábra

A búza* és a kukorica jegyzése a bolognai árutőzsdén

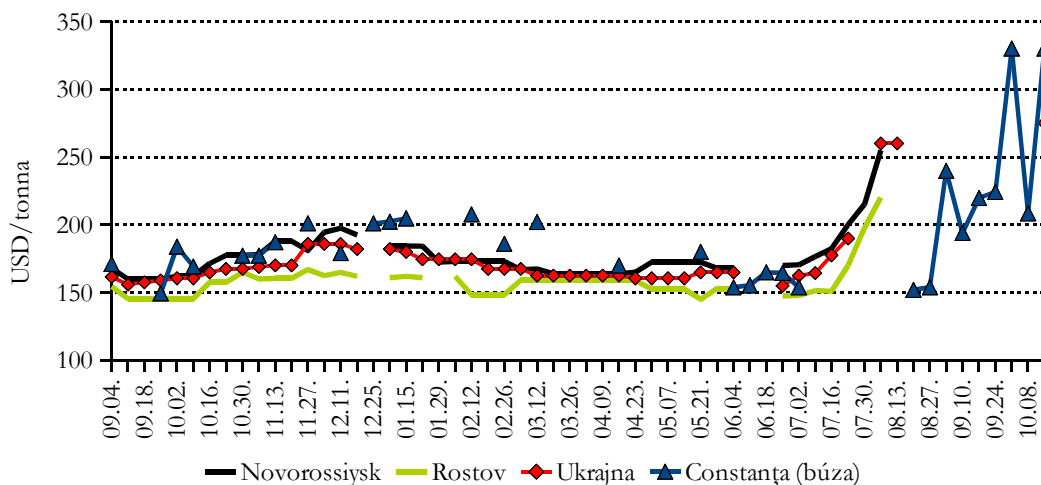


* Speciale di Forza: legjobb minőségű lágybúza (78/79 kg/hl, fehérje 13%).

Forrás: AGER Borsa Merci Bologna

10. ábra

A malmi búza orosz, ukrán és román kikötői ára (FOB)



FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

| Gabona alapú termékek | Mértékegység | Országos | | | | |
|-------------------------|--------------|---------------|---------------|---------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| | | 2009. 41. hét | 2010. 40. hét | 2010. 41. hét | 2010. 41. hét / 2009. 41. hét [%] | 2010. 41. hét / 2010. 40. hét [%] |
| Finomliszt BL 55 | tonna | 1737,38 | 688,42 | 654,38 | 37,66 | 95,06 |
| ömlesztett | Ft/kg | 56,73 | 77,55 | 77,36 | 136,37 | 99,75 |
| Finomliszt BL 55 | tonna | 1936,88 | 1312,42 | 1353,08 | 69,86 | 103,1 |
| zsákos | Ft/kg | 59,07 | 78,97 | 79,89 | 135,24 | 101,16 |
| Finomliszt BL 55 | tonna | 810,69 | 631,73 | 696,64 | 85,93 | 110,27 |
| zacskós | Ft/kg | 65,3 | 86,87 | 86,79 | 132,9 | 99,9 |
| Rétesliszt BFF 55 | tonna | 75,04 | 41,69 | 30 | 39,98 | 71,96 |
| ömlesztett | Ft/kg | 63,64 | 83,05 | 81 | 127,27 | 97,53 |
| Rétesliszt BFF 55 | tonna | 31,22 | 35,8 | 37,1 | 118,83 | 103,63 |
| zsákos | Ft/kg | 66,84 | 86,51 | 87,97 | 131,61 | 101,68 |
| Rétesliszt BFF 55 | tonna | 62,4 | 23,37 | 56,93 | 91,25 | 243,62 |
| zacskós | Ft/kg | 75,84 | 100,9 | 87,88 | 115,87 | 87,09 |
| Fehér kenyérliszt BL 80 | tonna | 946,39 | 368,31 | 492,05 | 51,99 | 133,6 |
| ömlesztett | Ft/kg | 54,33 | 75,19 | 75,54 | 139,03 | 100,46 |
| Fehér kenyérliszt BL 80 | tonna | 1069,93 | 474,32 | 636,51 | 59,49 | 134,19 |
| zsákos | Ft/kg | 58,15 | 77,88 | 79,37 | 136,47 | 101,9 |
| Tésztaipari liszt TL 50 | tonna | 567,73 | 109,14 | 135,86 | 23,93 | 124,48 |
| ömlesztett | Ft/kg | 59,65 | 84,2 | 79,35 | 133,03 | 94,25 |
| Tésztaipari liszt TL 50 | tonna | 103,53 | 55,05 | 52,85 | 51,05 | 96 |
| zsákos | Ft/kg | 65,67 | 88,77 | 90,21 | 137,37 | 101,62 |
| Étkezési búzadara AD | tonna | 54,66 | 48,75 | 36,78 | 67,29 | 75,45 |
| zacskós | Ft/kg | 78,96 | 100,77 | 100,68 | 127,52 | 99,91 |

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

| Termék | Ft/kg | | |
|----------------------|---------------|------------------|----------------|
| | 2009. október | 2010. szeptember | 2010. október* |
| Finomliszt BL 55 | 158 | 151 | 153 |
| Fehér kenyér | 220 | 244 | 247 |
| Félbarna kenyér | 215 | 242 | 242 |
| Étkezési búzadara AD | 180 | 182 | 183 |

* 2010. október 19-ig

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2010. október 15.)

5. táblázat

Búza

| MATIF, Párizs | | | CBOT, Chicago (őszi lágú búza)* | | | Kansas (őszi kemény búza)** | | |
|------------------------|-------------|----------|---------------------------------------|------------|----------|-----------------------------------|------------|----------|
| Szállítási határidő | euró/ tonna | Ft/tonna | Szállítási határidő | USD/ tonna | Ft/tonna | Szállítási határidő | USD/ tonna | Ft/tonna |
| 2010. november | 214,75 | 58 970 | 2010. december | 258,83 | 50 415 | 2010. december | 273,71 | 53 313 |
| 2010. január | 211,75 | 58 147 | 2011. március | 272,15 | 53 009 | 2011. március | 279,13 | 54 369 |
| 2011. március | 211,25 | 58 009 | 2011. május | 278,40 | 54 227 | 2011. május | 282,35 | 54 996 |
| 2011. május | 210,00 | 57 666 | 2011. július | 281,15 | 54 762 | 2011. július | 283,45 | 55 210 |
| 2011. augusztus | 183,25 | 50 320 | 2011. szeptember | 286,48 | 55 801 | 2011. szeptember | 284,37 | 55 390 |
| 2011. november | 186,75 | 51 282 | 2011. december | 290,43 | 56 570 | 2011. december | 288,96 | 56 284 |

| Minneapolis (tavaszi kemény búza)*** | | | LIFFE**** | | |
|---|------------|----------|---------------------|------------|----------|
| Szállítási határidő | USD/ tonna | Ft/tonna | Szállítási határidő | GBP/ tonna | Ft/tonna |
| 2010. december | 277,02 | 53 958 | 2010. november | 162,50 | 50 780 |
| 2011. március | 282,16 | 54 959 | 2011. január | 165,50 | 51 717 |
| 2011. május | 285,10 | 55 532 | 2011. március | 166,15 | 51 920 |
| 2011. július | 286,76 | 55 855 | 2011. május | 168,00 | 52 498 |
| 2011. szeptember | 285,84 | 55 676 | 2011. július | 168,75 | 52 733 |
| 2011. december | 288,50 | 56 194 | 2011. november | 137,50 | 42 967 |

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Értékesítési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade/LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

| Szállítási határidő | MATIF, Párizs | | Szállítási határidő | CBOT, Chicago | |
|---------------------|---------------|----------|---------------------|---------------|----------|
| | euró/tonna | Ft/tonna | | USD/tonna | Ft/tonna |
| 2010. november | 202,75 | 55 675 | 2010. december | 221,65 | 43 173 |
| 2011. január | 204,00 | 56 018 | 2011. március | 226,38 | 44 094 |
| 2011. március | 204,25 | 56 087 | 2011. május | 228,64 | 44 534 |
| 2011. június | 207,25 | 56 911 | 2011. július | 229,33 | 44 669 |
| 2011. augusztus | 209,25 | 57 460 | 2011. szeptember | 212,01 | 41 295 |
| 2011. november | 180,00 | 49 428 | 2011. december | 203,44 | 39 626 |

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

| Szállítási határidő | MATIF, Párizs | |
|---------------------|---------------|----------|
| | euró/tonna | Ft/tonna |
| 2010. november | 387,50 | 106 408 |
| 2011. február | 390,50 | 107 231 |
| 2011. május | 389,50 | 106 957 |
| 2011. augusztus | 376,00 | 103 250 |
| 2011. november | 378,50 | 103 936 |
| 2012. február | 382,75 | 105 103 |

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

Az étkezési búza és a takarmánykukorica határidős kikötői ára

| | 2009. 41. hét | | 2010. 41. hét | | Szállítási hónap |
|--------------------------|---------------|----------|---------------|----------|------------------|
| | euró/tonna | Ft/tonna | euró/tonna | Ft/tonna | |
| Étkezési búza | | | | | |
| Franciaország | | | | | |
| Rouen | - | - | 217 | 59 026 | november |
| La Pallice | 122 | 33 055 | 219 | 59 570 | november |
| Creil* | - | - | - | - | - |
| Németország | | | | | |
| Hamburg | 124 | 33 641 | 217 | 59 026 | október |
| Würzburg | 103 | 27 808 | 198 | 53 722 | október |
| Köln | 115 | 31 200 | 208 | 56 578 | október |
| Drezda | 103 | 27 944 | 210 | 57 122 | október |
| Dánia | | | | | |
| Koppenhága | - | - | - | - | - |
| Belgium | | | | | |
| Brüsszel | 125 | 33 913 | 220 | 59 842 | október |
| Spanyolország | | | | | |
| Tarragona** | - | - | - | - | - |
| Ausztria | | | | | |
| Bécs | - | - | - | - | - |
| Finnország | | | | | |
| Nokia | - | - | - | - | - |
| Takarmánykukorica | | | | | |
| Franciaország | | | | | |
| Creil* | 110 | 29 800 | - | - | november |
| Bordeaux/Bayonne | - | - | 205 | 55 762 | február |
| La Pallice | - | - | 204 | 55 490 | november |
| Németország | | | | | |
| Hamburg | 127 | 34 455 | 218 | 59 162 | október |
| Hollandia | | | | | |
| Rotterdam* | - | - | 213 | 57 938 | október |

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** Import búzaár.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. táblázat

A takarmánybúza és a takarmányárpa határidős kikötői ára

| | 2010. 41. hét | | Szállítási hónap |
|----------------------|---------------|----------|------------------|
| | euró/tonna | Ft/tonna | |
| Takarmányárpa | | | |
| Anglia | | | |
| Kelet-Anglia | 176 | 47 738 | november |
| Franciaország | | | |
| Rouen | 190 | 51 682 | november |
| La Pallice | 188 | 51 138 | november |
| Creil* | - | - | - |
| Németország | | | |
| Hamburg | 193 | 52 498 | október |
| Hannover | 183 | 49 778 | október |
| Drezda | 165 | 44 882 | október |
| München | 163 | 44 338 | október |
| Dánia | | | |
| Koppenhága | - | - | - |
| Belgium | | | |
| Brüsszel | 195 | 53 042 | október |
| Spanyolország | | | |
| Tarragona | - | - | - |
| Ausztria | | | |
| Bécs | - | - | - |
| Takarmánybúza | | | |
| Franciaország | | | |
| Creil* | - | - | - |
| Németország | | | |
| Hamburg | 190 | 51 682 | október |
| Hollandia | | | |
| Rotterdam* | 202 | 54 946 | október |
| Belgium | | | |
| Brüsszel | 202 | 54 946 | október |

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

Nemzetközi gabonajegyzékek

| | 2010. 10. 08. | | 2010. 10. 15. | | Szállítási hónap | Kikötő |
|------------------------------|---------------|-----------|---------------|-----------|---------------------|--------------------|
| | USD/tonna | Ft/tonna | USD/tonna | Ft/tonna | | |
| BÚZA | | | | | | |
| keménybúza | | | | | | |
| (1) Kanada CWRS 13,5% | 354,22 | 70 124,93 | 375,69 | 73 176,90 | november | FOB St. Lawrence |
| (2) Ausztrália APH 14 % | - | - | - | - | - | FOB Eastern States |
| (3) US No. 2 DNS 14% | - | - | - | - | - | FOB Portland |
| (4) US No. 2 HRW | 307,00 | 60 776,79 | 302,00 | 58 823,56 | október | FOB US Gulf |
| (5) Ausztrália ASW | - | - | - | - | - | FOB Eastern States |
| (6) EU, Francia. alapminőség | 298,90 | 59 173,23 | 316,10 | 61 569,96 | október | FOB Rouen |
| lágybúza | | | | | | |
| (7) US No. 2 SRW | 294,40 | 58 282,37 | 289,00 | 56 291,42 | november | FOB US Gulf |
| (8) Ukrajna lágybúza | - | - | 275,00 | 53 564,50 | október | FOB Black Sea |
| DURUMBÚZA | | | | | | |
| (9) Kanada CWAD 1 | 339,80 | 67 270,21 | 344,20 | 67 043,28 | október | FOB St. Lawrence |
| (10) Kanada CWAD 2 | 335,20 | 66 359,54 | 339,40 | 66 108,33 | október | FOB St. Lawrence |
| KUKORICA | | | | | | |
| (11) US No. 3 YC | 246,20 | 48 740,21 | 257,50 | 50 155,85 | december | FOB US Gulf |
| Argentína | - | - | 214,00 | 41 682,92 | október | FOB Up River |
| ÁRPA | | | | | | |
| (12) EU, Francia., takarmány | 253,00 | 50 086,41 | 278,10 | 54 168,32 | október | FOB Rouen |
| Oroszország, takarmány | - | - | - | - | - | FOB Black Sea |
| (13) US PNW | - | - | - | - | - | FOB PNW |

- (1) CWRS – Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (2) Ausztrália APH – Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (3) US No. 2 DNS – USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (4) US No. 2 HRW – USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (5) ASW – Australian Standard White: standardbúza
 (6) EU, Francia. alapminőség: a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (7) US No. 2 SRW – USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (9) Kanada CWAD 1 – Canada Western Amber Durum 1: kemény
 (10) Kanada CWAD 2 – Canada Western Amber Durum 2: kemény
 (11) US YC 3 – USA No. 3 Yellow Corn
 (12) EU, Francia., takarmányárpa: a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (13) US PNW – USA Pacific Northwest

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- **Az USDA termésbecslése ismét megmozgatta a terménypiacokat**
- **Kína megszüntette a szójaolaj-embargót Argentínával szemben**
- **Magyarországon a napraforgómag termésátlaga 2 t/ha**
- **Száguldó napraforgómag jegyzések a BÉT-en**

Világpiaci kitekintés

Az USA-ban a szójabab betakarítása a szokásosnál gyorsabban halad, a területek 83%-át szedték le október 18-ig. A várakozásokkal ellentétben a gyors betakarítás nem okozott eddig kapacitásproblémákat a raktározásban és a szállításban. Kína továbbra is magasan tartja (évi 55 millió tonna) a szójabab importját és eltörölte Argentínával szembeni szójaolaj-embargóját (idén még 250 ezer tonnát importál).

A csapadékos időjárás miatt az idén a vártnál 5%-kal kevesebb repcét tudtak vetni a gazdák az EU több tagállamában. A legjelentősebb csökkenés az EU repcetermésének 40%-át adó Németországban és Lengyelországban figyelhető meg. A termelők várhatóan búzát vagy napraforgót vetnek a kieső repceterületekre. Ausztrália az ideai canola termésbecslését 185 ezer tonnával 2,07 millió tonnára csökkentette az aszály miatt.

A nemzetközi tőzsdéken az elmúlt hetekben kedvező befektetői hangulat uralkodott, csak kisebb korrekciók voltak néhány megjelenő gyengébb makroadat hatására. Az amerikai vállalati jelentések eddig kedvező képet festettek a 2010-es évről. A Dow Jones 11100 pont fölé kúszott, a kőolaj hordónkénti ára 80 dollár felett rekedt és a dollár az euróval szemben kisebb erősödést követően ismét visszaesett 1,40 közelébe.

A nemzetközi árutőzsdéken a szeptember végi és október eleji árkorrekciót október 8. után áremelkedés követte. A hangulatot az USDA jelentése korbácsolta fel, amelyben a várható amerikai kukoricatermést 10,2 t/ha-ról 9,78 t/ha-ra csökkentették. Az ideai kukoricatermés, így is a harmadik legnagyobb lesz az USA történetében, de az intenzív keresletnövekedés és export miatt várhatóan apadnak a raktárkészletek. A kukorica mellett az ideai amerikai szójabab terméskilátásokat is csökkentették. A termésátlagot 3,01 t/ha-ról 2,98 t/ha-ra és a betakarításra váró terület nagyságot 500 ezer hektárral 31,48 millió hektárra csökkentették. A várt 92,7 millió tonna termés még így is rekordnak számít, de az intenzív kínai import, a jelentős keresletnövekedés a bioüzemanyag-gyárak részéről, a többi olajnövény gyengébb ideai termése, és a kedvezőtlen hírek a kukoricatermésről a terményárak újbóli emelkedését eredményezték. A hangulatot fokozta, hogy az USA a 10%-os megújuló üzemanyag bekeverési irányelv helyett 15%-os arányt vezetett be, ami tovább növeli a keresletet a kukorica és szójabab iránt.

Az USDA jelentését követően több napon keresztül száguldottak az árak Chicagóban (CME/CBOT), akár napi 5-10%-os emelkedés is megfigyelhető volt. A kukorica és a szójabab is túllépte az idei legmagasabb szintjét (225 USD/tonna illetve 445 USD/tonna volt a front havi jegyzése a két növénynek október 20-án) és magukkal húzták a piac többi termékét is. A chicagói hangulatot követték az európai árutőzsdék is, de Európában jóval enyhébb emelkedés volt a termények háttáridős árában. A száguldó árak ismét visszacsábították a „long-pozíciókba” a befektetőket, de a magas nyitott kötésállomány (a júniusi 380 ezerrel szemben október közepén 640 ezer volt a decemberi kukorica jegyzésében) továbbra is jelentős spekulációt sejtet, amelyet az enyhébb európai áremelkedés (Európában kisebb spekulatív jelenlét) is alátámaszthat. A befektetői hangulatnak kedveztek a megjelenő termésbecslések, vetési előrejelzések, a szeptember végi kisebb árcsökkenés (alacsonyabb árszinten tudtak beszállni, mint szeptember közepén). Az árak megalapozottságáról megjelenő elemzések és a száguldó árak továbbra is magukkal ragadják („tömeg effektus” szerűen) a befektetőket. A kialakult magas árak a fizikai piacokon is felfelé húzták az árakat, ami kedvező a terményüket most értékesítő termelőknek. Sokan próbálják a jövő évi terményüket is leszerződni (például kínai szójabab feldolgozók jelentős mennyiséget kötöttek már le a jövő évi dél-amerikai szójababtermésből, Brazíliában 23%-át értékesítették a most vetett szójának).

Hazai körkép

Az MgSzH jelentése szerint október 18-ig a napraforgó 90%-át takarították be Magyarországon. A termésátlag 2,003 t/ha (hasonlóan gyenge termésátlag, mint 2007-ben), az eddig bekerült termés nagysága 905 ezer tonna. A legjobb átlagot (2,5 t/ha) Tolna megyében, a legkisebb átlagot (1,4 t/ha) Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében érték el. Szabolcsban megy a leglassabban az aratás, a napraforgó betakarítható területeinek 77%-át takarították be október 18-ig, igaz itt van a legnagyobb termőterület is (50 ezer hektár). Várhatóan az országos termés nem éri már el az 1 millió tonnát. Továbbra is kérdéses, hogy a területek mekkora hányadát tudják még betakarítani, mert az aratást továbbra is hátráltatja a sok csapadék. Október második hetében volt egy szárazabb periódus, de a talaj több térségben még így is olyan nedves maradt, hogy nem tudták megközelíteni a táblákat. Néhol lánctalpas kombájnt használnak, de ez lassítja a betakarítást és növeli a költségeket.

A szójabab termőterületének 74%-át takarították be október 18-ig, a termésátlag 2,3 t/ha. Az idei termésátlag nem sokkal tér el a korábbi évek átlagától, de a korábbi várakozásokat alulteljesíti. A tavaszi és nyári eleji időjárás azt sejtette, hogy a szokásosnál nagyobb lehet a szójababtermés, de végül a csapadékigényes szójababnak is sok volt az idei csapadék. A terméskötődés időszakában is nagy esők voltak, így egyes esetekben hiányos volt a termékenyülés.

Az MgSzH adatai szerint az őszi káposztarepcéből 256,4 ezer hektárt vetettek október 18-ig, amely a tervezett 284,7 ezer hektár 90%-a. A bevetett területek nagysága várhatóan nem növekszik már, mert a növény nem érné el a kívánt fejlettségi állapotot az első fagyok előtt. A Dunán-

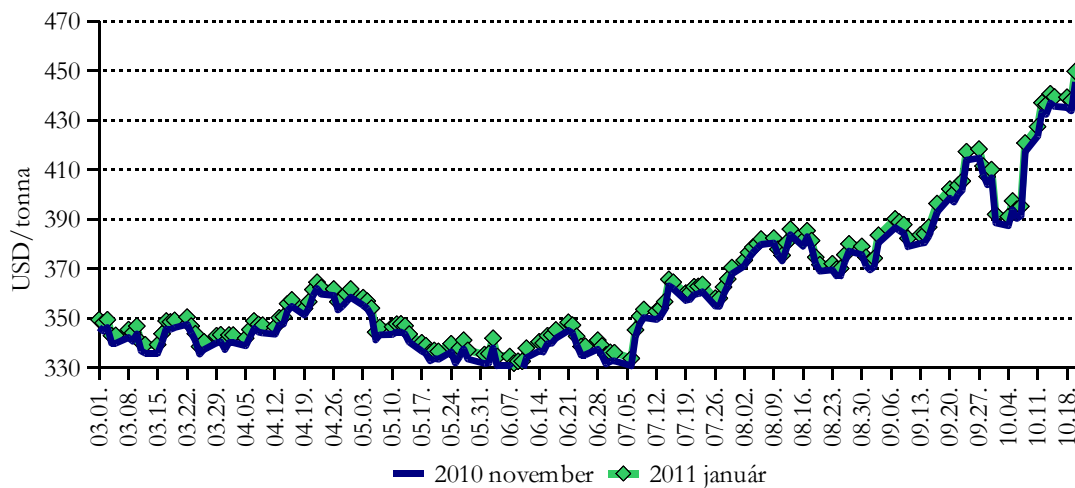
túlon 130 ezer, az Alföldön 86,2 ezer és Észak-Magyarországon 40,3 ezer hektár repcét vetettek. Az időjárás és a talajviszonyok hátráltatták a vetést és esetenként vissza kellett küldeni a gazdáknak a korábban vásárolt vetőmagot, mert nem tudták megközelíteni a területeket. Az idejében vetett, belvízmentes állományok jól fejlődtek az utóbbi hetekben és megfelelő állapotban vannak a tél érkezéséhez.

A BÉT-en a repcemag novemberi jegyzése a 102,5 ezer Ft/tonna szintről nem mozdult az utóbbi két hétben, mert a figyelem a napraforgó betakarításra terelődött. A napraforgómag novemberi és márciusi jegyzése 118 ezer Ft/tonnáig, a decemberi jegyzése 116 ezer Ft/tonnáig emelkedett október harmadik hetében. A termésátlag körüli aggodalmak és a jó befektetői hangulat ismét a két évvel ezelőtti csúcsok közelébe húzták a napraforgómag határidős árát. A fizikai piacon is emelkedett a napraforgómag ára, egyes térségekben már 110-115 ezer forintot is adnak a termés tonnájáért. A piac várhatóan a betakarítás befejeztével beárazza a napraforgót, így az lassan elérheti árának csúcsát a fizikai és határidős piacon is.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

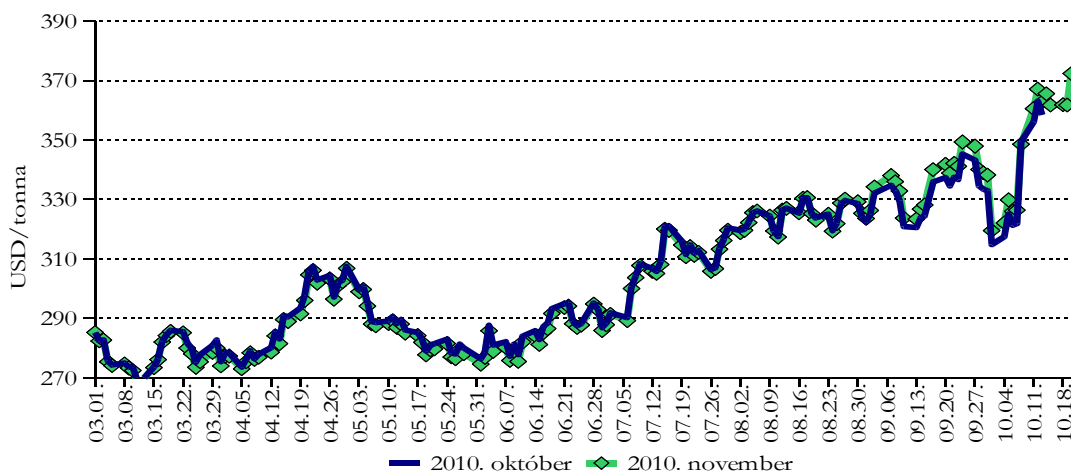


A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

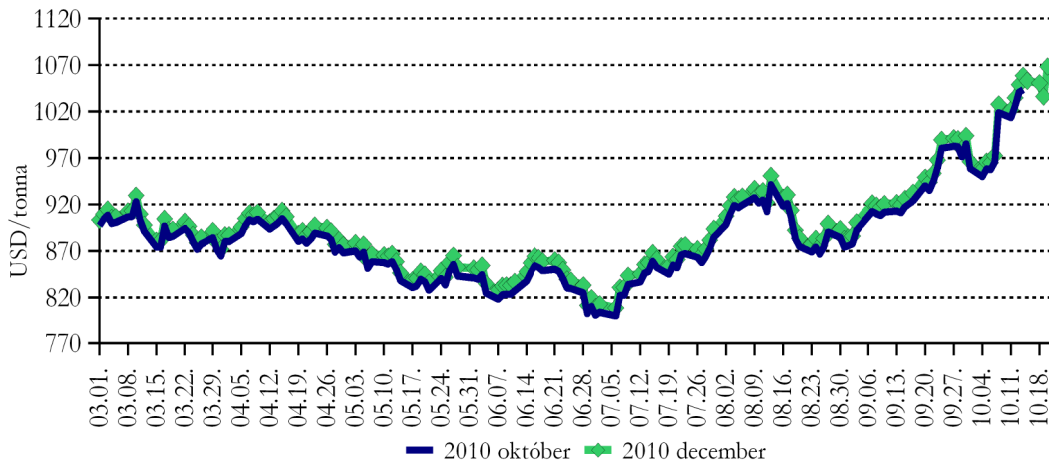
A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén



Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

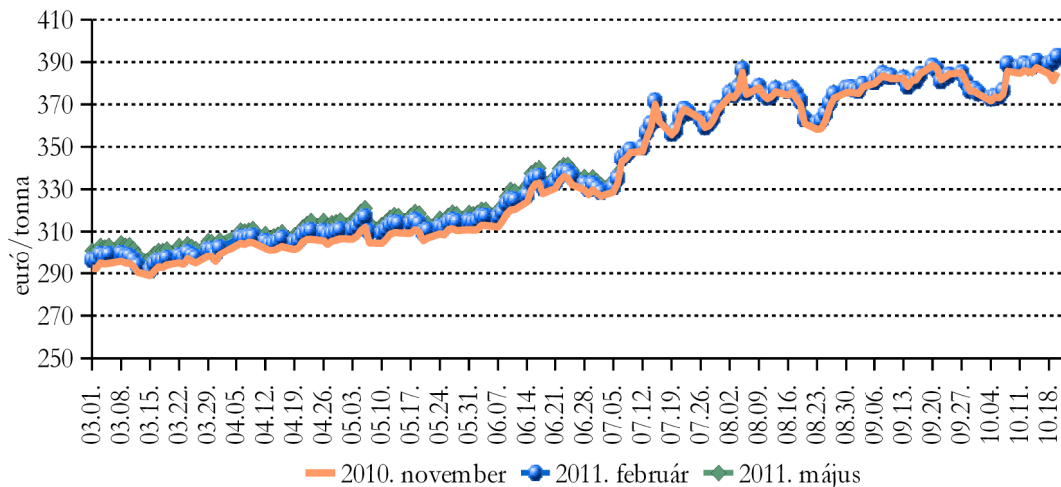
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén



Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

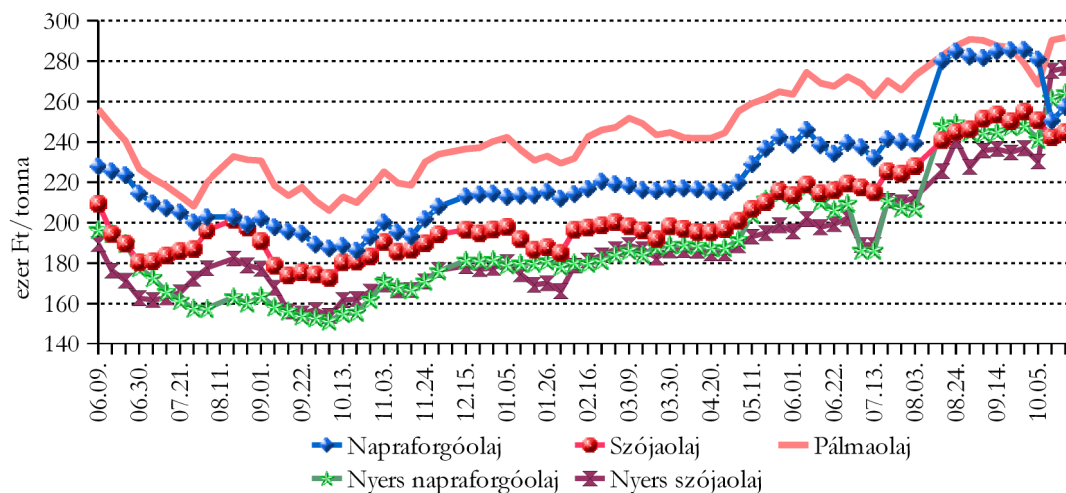
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén



Forrás: MATIF

5. ábra

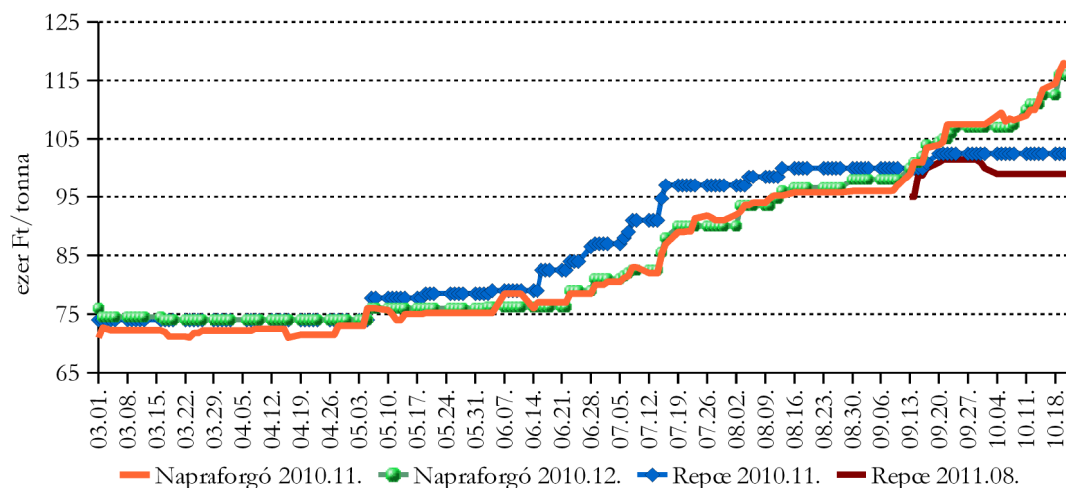
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén



Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén



Forrás: BÉT

1. táblázat

**A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó
értékesítési átlagára**

| Megnevezés | Mértékegység | '2009. szeptember | '2010. augusztus | '2010. szeptember | 2010. szeptember / 2009. szeptember [%] | 2010. szeptember/ 2010. augusztus [%] |
|-------------------------|--------------|----------------------|---------------------|----------------------|---|--|
| Ipari napraforgómag | tonna | 227 816 | 2 200 | 67 369 | 29,57 | 3 062,14 |
| | Ft/tonna | 59 186 | 90 373 | 84 155 | 142,19 | 93,12 |
| Repce­mag | tonna | 74 125 | 84 023 | 52 656 | 71,04 | 62,67 |
| | Ft/tonna | 72 513 | 83 523 | 96 601 | 133,22 | 115,66 |
| Nyers napraforgóolaj | tonna | - | 202 | 457 | - | 225,85 |
| | Ft/tonna | - | 225 424 | 257 855 | - | 114,39 |
| Napraforgódara | tonna | 42 716 | 8 247 | 12 428 | 29,09 | 150,70 |
| | Ft/tonna | 32 591 | 32 976 | 38 534 | 118,23 | 116,86 |
| Nyers repceolaj | tonna | 7 441 | 3 706 | 5 120 | 68,81 | 138,14 |
| | Ft/tonna | 167 682 | 210 482 | 224 429 | 133,84 | 106,63 |
| Repcedara | tonna | 9 953 | 9 382 | 9 840 | 98,86 | 104,88 |
| | Ft/tonna | 33 137 | 39 171 | 37 856 | 114,24 | 96,64 |

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Ft/tonna

| Termék | Időpont | EU | Francia- ország | Olaszország | Egyesült Államok | Magyar- ország |
|----------------|------------|---------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|----------------------------|
| | | Ártípus | | | | |
| | | FOB | Heti tőzsdei átlagár | Heti tőzsdei átlagár | Heti tőzsdei átlagár | Heti értékesítési ár |
| Napraforgóolaj | 2010-10-05 | - | - | 241 276 | - | - |
| | 2010-10-12 | - | - | 250 554 | - | - |
| | 2010-10-19 | - | - | 257 277 | - | - |
| Repceolaj | 2010-10-05 | 214 535 | 287 070 | - | - | - |
| | 2010-10-12 | 219 043 | 288 309 | - | - | - |
| | 2010-10-19 | 233 675 | 289 695 | - | - | - |
| Szójaolaj | 2010-10-05 | 193 300 | - | 230 340 | 190 195 | - |
| | 2010-10-12 | 209 086 | - | 242 317 | 204 307 | - |
| | 2010-10-19 | 211 099 | - | 244 861 | 205 159 | - |

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

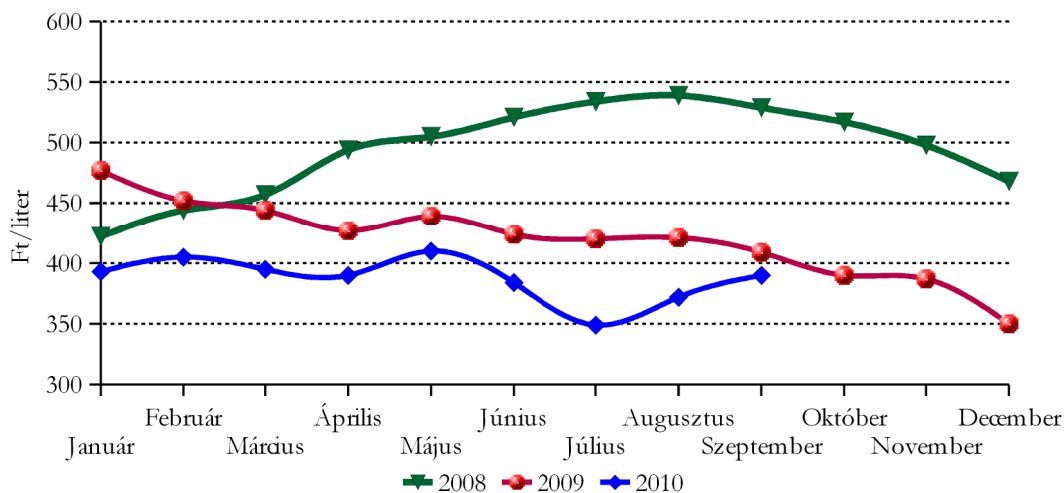
| Termék | Időpont | Franciaország | Németország | Ausztria | Magyarország |
|------------------|------------|----------------------|---------------|----------------------|------------------------------------|
| | | Ártípus | | | |
| | | Heti tőzsdei átlagár | Hamburg CIF** | Heti tőzsdei átlagár | Heti termelői és értékesítési ár * |
| Napraforgómag | 2010-10-05 | - | - | 94 323 | 88 218 |
| | 2010-10-12 | - | - | 105 713 | 88 496 |
| | 2010-10-19 | - | - | 99 324 | - |
| Napraforgódara** | 2010-10-05 | - | - | 55 363 | 39 475 |
| | 2010-10-12 | - | - | 52 857 | - |
| | 2010-10-19 | - | - | 55 870 | - |
| Repce | 2010-10-05 | 102 114 | - | 97 057 | - |
| | 2010-10-12 | 105 987 | - | 100 222 | 98 802 |
| | 2010-10-19 | 105 186 | - | 99 324 | - |
| Repcedara** | 2010-10-05 | - | - | 55 363 | - |
| | 2010-10-12 | - | - | 55 870 | 38 569 |
| | 2010-10-19 | - | - | 97 057 | - |

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára



Forrás: KSH

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

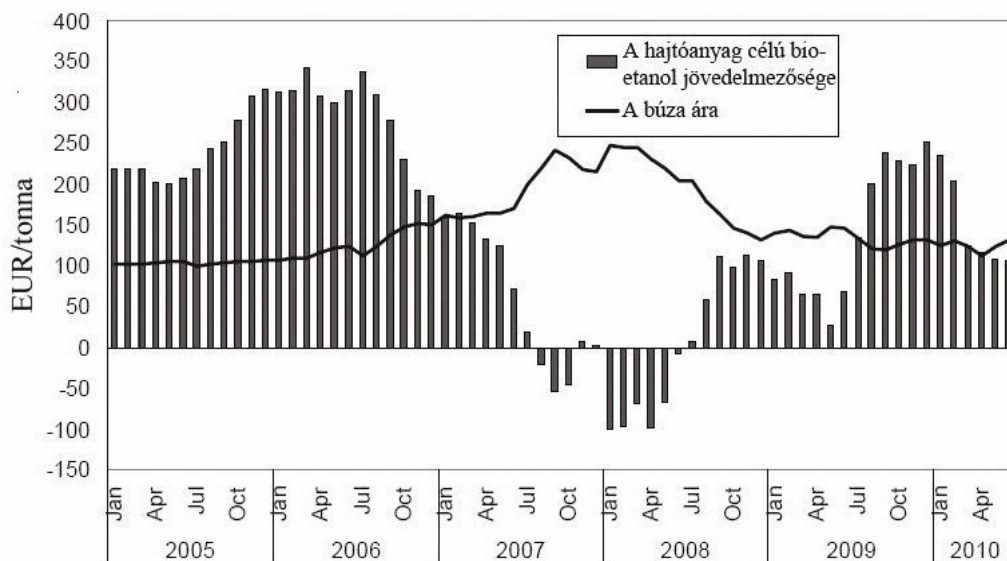
Az Európai Unió bioetanol-termelése

Az Európai Unió a becslések szerint 6500 ezer m³ bioetanolt állít elő 2010-ben, amelyből 4900 m³ (2009: 3590 ezer m³) a hajtóanyagcélú termelés.

A nagy bioetanol előállító országokkal (USA, Brazília) összehasonlítva az EU-ban csak lassan indult be az üzemek építése. A befektetőknek a nemzeti támogatások és az adókedvezmények nem jelentettek elegendő biztosítékot a kockázatok vállalására. Bizonytalanságot jelentett, hogy az üzemek elláthatók-e megfelelő mennyiségű európai alapanyaggal. Az EU bioetanol-termelése 61%-ban gabonára, 28%-ban cukorrépára alapozott. Más alapanyagokból (boralkohol, faipari hulladék) történő bioetanol előállítás részaránya a teljes termelésből kisebb.

Az Unióban az alapanyag ára a bioetanol előállítási költségének 60%-át teszi ki, ezért az európai bioetanol-termelés nagyon érzékenyen reagál a gabonafélék árváltozására.

A hajtóanyag célú bioetanol-termelés jövedelmezősége és a búza ára



F.O.Licht

Az EU gabonatermése az elmúlt 10 évben 250-300 millió tonna között alakult. A két leggyengébb év 2003 és 2007 volt (búza: 119,7 millió tonna; kukorica: 47,3 millió tonna), míg 2004-ben és 2008-ban rekord mennyiségű gabonát takarítottak be (búza: 151,2 millió tonna, kukorica 63,1 millió tonna). A 2007. és a 2008. évek közötti kínálati különbség 2007-ben kiugróan magas ára-

kat, majd 2008 második felétől alacsony árakat eredményezett. A 2007. évi magas gabonaárak (takarmánybúza 150-220 €/t, kukorica 160-230 €/t) a gazdákat arra ösztönözte, hogy növeljék termelésüket. 2008-ban a kiemelkedően magas termést követően az árak estek (takarmánybúza 110-120 €/t, kukorica 120-130 €/t) és készletek halmozódtak fel. A 2009. év jó közepes termését követően (búza 138 millió tonna, kukorica 57,1 millió tonna) az árak továbbra is alacsonyan maradtak, mivel az előző évről még készletek álltak rendelkezésre.

Az EU bioetanol-termelése **2010 első félévében** a kedvező alapanyagárak és a kapacitások bővülése miatt jelentősen nőtt. Az elmúlt két évben az alapanyag alacsony ára ösztönözte a befektetőket a kapacitások bővítésére. Az EBIO közlése szerint 2010-ben 7655 millió liter kapacitással rendelkezett az EU, ami 2011-re a 8326 millió literre nőhet. A saját termelésből származó bioetanol felhasználásának aránya javult. Az EU 2010. januártól-áprilisig 228 millió liter bioetanol importált, kevesebbet mint 2009 hasonló időszakában (521 millió liter).

Az Európai Unión belül 2010-ben Franciaország továbbra is megtartotta vezető szerepét a bioetanol termelésében, a rangsorban Németország és Spanyolország következik. Magyarországon az EBIO becslései szerint 150 millió liter bioetanol állítottak elő.

Az Európai Unió három vezető bioetanol előállító országának mérlege

(2008-2010)

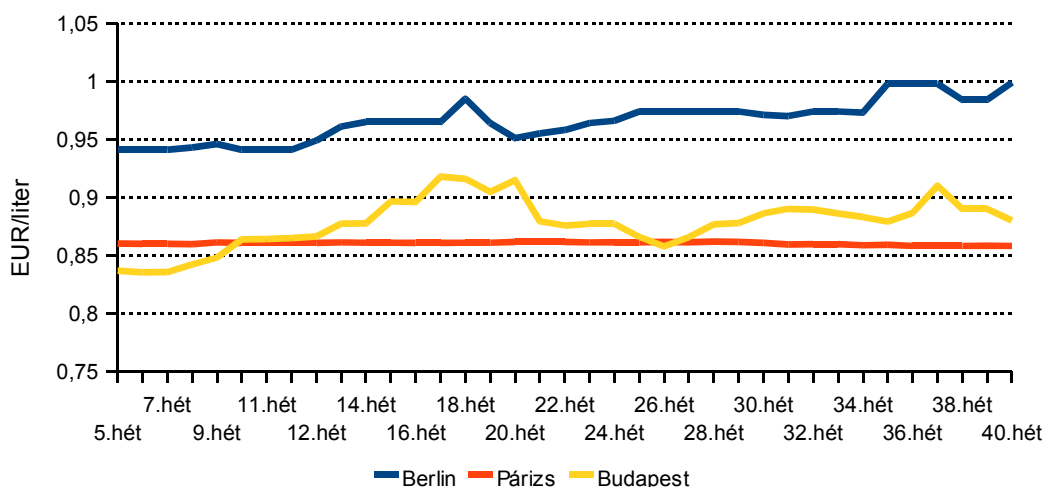
| | ezer m ³ | | | | | | | | |
|---------------------------------------|---------------------|--------|------|-------------|-------|-------|---------------|-------|-------|
| | Franciaország | | | Németország | | | Spanyolország | | |
| | 2008 | 2009 | 2010 | 2008 | 2009 | 2010 | 2008 | 2009 | 2010 |
| Nyitókészlet | 86,6 | 85,6 | 70 | 122,5 | 276 | 492,6 | 75,1 | 84 | 134,7 |
| Termelés | 1545 | 1790 | 1850 | 814 | 1002 | 1120 | 417 | 540 | 620 |
| Ebből hajtóanyagcélú termelés | 945 | 1040 | 1050 | 628 | 760 | 900 | 346 | 500 | 580 |
| Ebből nem hajtóanyagcélú termelés | 600 | 750 | 800 | 186,5 | 242 | 220 | 71 | 40 | 40 |
| Import | 335 | 441 | 440 | 1027 | 1280 | 1200 | 129 | 199 | 190 |
| Felhasználás | 1120 | 1119 | 1140 | 1459 | 1798 | 2030 | 229 | 298 | 455 |
| Ebből hajtóanyagcélú felhasználás | 824 | 869 | 900 | 791 | 1142 | 1380 | 229 | 298 | 455 |
| Ebből nem hajtóanyagcélú felhasználás | 296 | 249,4 | 240 | 650 | 650 | 650 | 130 | 120 | 120 |
| Export | 761,4 | 1128,3 | 1100 | 229,4 | 267,5 | 270 | 178,4 | 270,6 | 230 |
| Zárókészlet | 85,6 | 70 | 120 | 276 | 492,6 | 512 | 84 | 134,7 | 139,7 |

Forrás: F.O. Licht

A termelés növekedése azt eredményezte, hogy több EU tagállamban a bekeverési arány emelése mellett döntöttek. Franciaországban és Lengyelországban az idén már bevezették az E10-es terméket, és Németországban is még ebben az évben sor kerül rá. Franciaországban 2010. júniustól 2257 benzintöltő állomás kínálatában szerepel már az E10-es termék.

Az EU számos országában tankolható az E85-ös termék, amelynek ára 2010. 42. hetében Franciaországban 0,85 €/l, Németországban 0,98 €/l, Spanyolországban 0,86-0,89 €/l volt. Magyarországon több mint 200 töltőállomáson 240-245 Ft/liter közötti áron tankolhatják az autótulajdonosok.

Az E85-ös bioetanol fogyasztói ára Budapesten, Berlinben és Párizsban

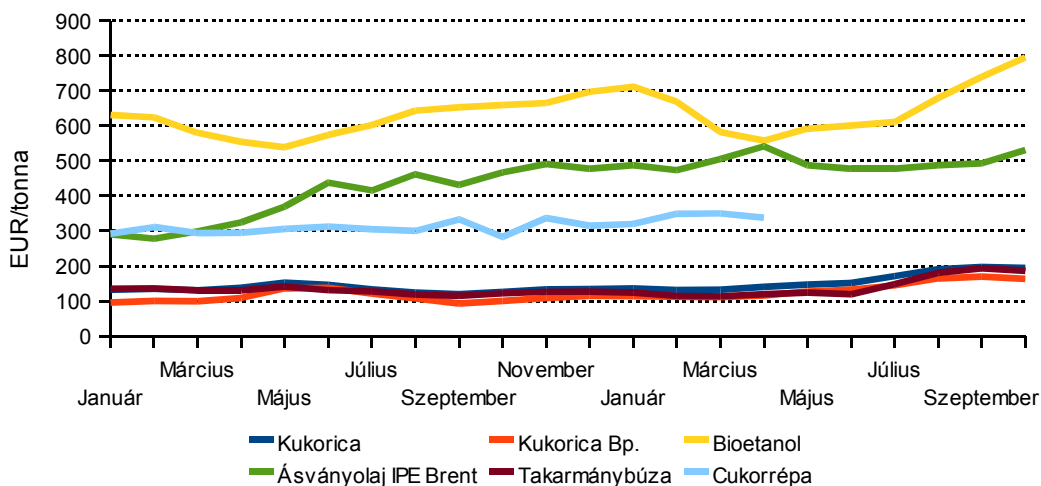


Forrás: www.holtankoljak.hu, www.ethanoltanken.com, ethanol-E85.fr

Az EU-ban a bioetanol üzemeknek **2010 második felében** emelkedő alapanyagárral kell szembesülniük. Az IGC becslései szerint a kedvezőtlen időjárás miatt 2010-ben az EU-ban kevesebb gabonát takaríthatnak be, mint az előző évben (135 millió tonna búza és 56 millió tonna kukorica). A közepes 2009/2010. évi termés miatt a készletek is alacsonyabbak, mint az elmúlt évben (2009: 19,7 millió tonna, 2010:14,6 millió tonna)

A gabona áremelkedése az első kedvezőtlen termésre vonatkozó előrejelzéseket követően már júniusban megindult. A takarmánybúzáat 2010 októberében a londoni árutőzsdén a legközelebbi határidőre 133-135 €/t (2009. október 87-90 €/t), a kukoricát a párizsi árutőzsdén 193-200 €/t (2009. október 120-130 €/t) áron jegyezték. A budapesti árutőzsdén a legközelebbi határidőre 2010 októberében a búzáat 50-55 ezer Ft/t, (2009. október 25-30 ezer Ft/t) a kukoricát 46-48 ezer Ft/t, (2009. október 26-27 ezer Ft/t) jegyezték.

A biotanol és alapanyagainak, valamint az ásványolaj árának alakulása (2009-2010)



Forrás: HGCA, Kingsman, Budapesti Árutőzsde, Párizsi Árutőzsde, Londoni Árutőzsde

A gabonára vonatkozó kedvezőtlen előrejelzések hatására a bioetanol ára emelkedni kezdett. A rotterdami kikötőben májusban még 430-450 €/m³ (FOB T2) áron kereskedtek a termékkel, októberre már 625-630 €/m³-re emelkedett az ára (+32-35%).

Az alapanyag árának emelkedése mellett a rotterdami bioetanol árakra a világpiacon bekövetkezett változások is hatással vannak. Az USA-ban, a világ legnagyobb bioetanol előállító országában lefelé korrigálták a 2010/2011. gazdasági év kukoricatermését, ami a kukorica 20-30%-os ár-emelkedését eredményezte (2010. május 360-370 cent/bushel, 100-110 €/t; 2010. október 460-470 cent/bushel, 130-140 €/t). A magas kukoricaárak miatt a bioetanol-termelés visszaesett, a belső és az exportkereslet viszont továbbra is nagyon erős maradt. (Az USA-ban bevezették az E15-ös terméket). A keresleti piac hatására a bioetanol ára 18 hónap után egy rövid időre újra az ásványolaj ára fölé emelkedett. A chicagói árutőzsdén a bioetanol legközelebbi határidőre szóló jegyzése 2010 júniusában 1,5 USD/gallon, 2010 októberében már 1,9-2 USD/gallon volt, ami 20-23%-os ár-emelkedést jelent. Az Energiahivatal (DOE) szakértői attól tartanak, hogy a magas árak a kereslet csökkenéséhez vezethetnek. Brazíliában, a világ második legnagyobb bioetanol előállító országában a készletek csökkenése és az erős brazil réal a bioetanol árának emelkedését eredményezte, amelynek mértéke kisebb volt, mint az USA-ban bekövetkező ár-növekedés. Brazíliában a bioetanol ára (FOB Santos) 2010. 41. hetén 1,5-1,6 USD/gallon (2010. május 1,2-1,3 USD/gallon) volt.

A bioetanol versenyképességét meghatározza az ásványolaj ára és a dollár/euró árfolyam alakulása. Az ásványolaj ár-emelkedése 2010 májusában megállt. A globális ásványolaj-termelés az év első öt hónapjában 86-86,2 millió barrel/nap között mozgott, meghaladta a 85,26-85,5 millió

barrel/nap felhasználást. Ez a készletek felhalmozódását eredményezte. A fokozott nyári gépkocsihaszárlat miatt az árak a májusinál ugyan alacsonyabb szinten, de 2010 januárjáig képest magasabb szinten stabilizálódtak. Az IEA szakemberei 2010. III. és IV. negyedében, a nyaralási szezon befejeződése után a kereslet növekedésének lassulásával számolnak. A londoni árutőzsdén az IPE Brent ásványolaj legközelebbi határidőre szóló jegyzése 77-82 USD/barrel. Az IEA szakértői további jelentős áremelkedésre nem számítanak.

Rövidítések:

IGC = International Grain Council

DDG= Distiller's Dried Grain

USDA= United States Department of Agriculture

EBIO= European Bioethanol Fuel Association

IEA = International Energy Agency

UNICA= Sugarcane Industry Association

DOE= Department of Energy

Felhasznált irodalom:

Can the EU fuel ethanol sector expect less volatility in grains? World Ethanol & Biofuels Report 2010. augusztus 23.

Number of stations offering E-10 rises slightly. F.O.Licht World ethanol & Biofuels Report 2010. augusztus 23.

Bioethanol trumps biodiesel say europe's producers. Thomson Reuters. 2010. július 7.

Grain Market Report International Grains Council 2010. szeptember 23.



Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>